نتذكر لفتا

זוכרות את ליפתא

تذكرن
זוכרות
Zochrot

פאטימה עקל עם מפתחות ביתה בליפתא فاطمة عقل تحمل مفاتيح بيتها الأصلية بلفتا

שרידי הכפר ליפתא 2005 آثار قرية لفتا ٢٠٠٥

עורכים:
איתן ברונשטיין, יעקוב עודה

תרגום ועריכה לשונית:
חוסאם מחאג׳נה, שאדי ח׳ליליה, רנין ג׳רייס,
תרצה טאובר, מייק אודטלה, יועאד שביטה,
עמית לנדאו, עומר אג׳באריה, איריס בר

צילומים:
www.palestineremembered.com
www.hanini.org

עיצוב כריכה:
טליה פריד

הבאה לדפוס:
הדפוס היפואי- אלראביטה

שער קדמי:
בית בליפתא. מתוך:
www.palestineremembered.com

שער אחורי:
מפת ליפתא, 1936

הפקה:
עמותת זוכרות (ע״ר מס׳ 58-038-952-6)
www.zochrot.org
050-6314229

تحرير :
إيتان برونشطاين، يعقوب عودة

ترجمة وتدقيق لغوي :
حسام محاجنة، شادي خليلية، رنين جريس، تيرتسا طاوبر، مايك أودتطلا، يعاد شبيطة، عميت لنداو، عمر اغبارية، إيريس بار .

تصوير :
www.palestineremembered.com
www.hanini.org

تصميم الغلاف :
تاليا فريد

اعداد للطباعة :
المطبعة اليافية – الرابطة

الغلاف الامامي :
بيت في لفتا . من :
www.palestineremembered.com

غلاف خلفي :
خارطة لفتا من سنة ١٩٣٦

انتاج :
جمعية تذكرن (جمعية مسجلة رقم (٥٨-٠٣٨-٩٥٢-٦)
www.nakbainhebrew.org
٠٥٠-٦٣١٤٢٢٩

© All Rights Reserved *to those who were expelled from their homes.*

הקדמה

مقدمة

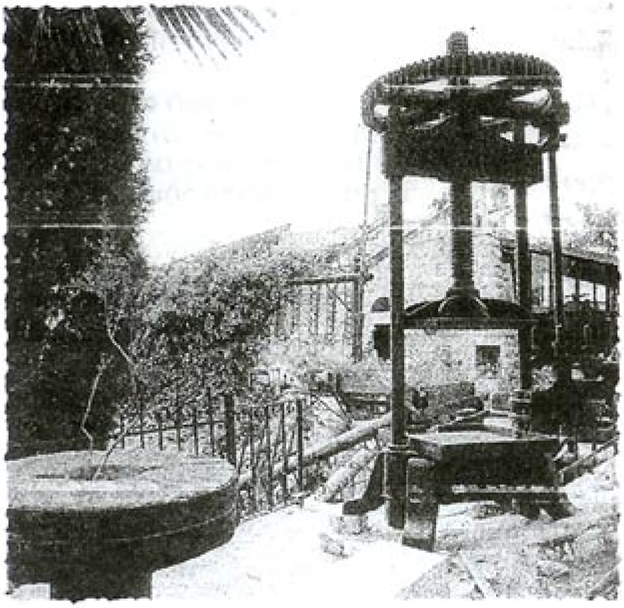

בית בד, ליפתא

معصرة زيتون، لفتا

חוברת זו מוקדשת לכפר ליפתא. היא מביאה את סיפורו של הכפר שנכבש ב-1948 ותושביו גורשו והיו לפליטים. הזיכרון המקופל בין דפי החוברת הוא המשימה ש'זוכרות' מבקשת להציב ליהודים החיים במדינת ישראל. שמירת זכר הנכבה הפלסטינית ע"י יהודים בישראל הכרחית לכל פיוס בין העמים החיים בארץ הזו. פיוס כזה יתחיל רק לאחר שהצד המנצח יכיר בעוול שנגרם לתושבי הארץ הפלסטינים, כתוצאה מהקמת המדינה היהודית.

תוכלו לקרוא ולראות כאן את ההיסטוריה של ליפתא; את סיפוריהם האישיים של פליטיה ואת המאבק לשימור הזיכרון של הכפר גם בימים אלה כנגד תכנית בניה המאיימת להרוס את שרידי ליפתא. זוכרות הצטרפה למאבק נגד תכנית הבניה בליפתא וגם על כך יסופר להלן.

עמותת זוכרות מבקשת להודות ליעקוב עודה מליפתא שסייע רבות בהפקת החוברת ובארגון אירוע הזיכרון בכפר. כמו כן תודות לאיחוד הכנסיות הפרוטסטנטיות בהולנד שמממן פעולה זו. חוברת זו היא העשירית בסדרה אחרי החוברות על: דיר יאסין, עין ע'זאל, איסדוד ומג'דל, חיפה, רמלה, איג'ליל, שייח מואניס, א-לג'ון, ג'לאמה.

איתן ברונשטיין
פברואר 2005

هذا الكراس مخصص لقرية لفتا. حيث يروي قصة القرية التي احتلت عام ١٩٤٨ وهجر سكانها واصبحوا لاجئين. إن الذاكرة الكامنة بين طيات هذا الكراس هي المهمة التي تسعى جمعية "تذكرن" (زوخروت) لوضعها امام اليهود القاطنين في دولة اسرائيل. حفظ ذكرى النكبة الفلسطينية من قبل اليهود في اسرائيل، ضروري جداً لكل تفاهم بين الشعوب التي تعيش في هذه البلاد. تفاهم كهذا سيبدأ بعد ان يعي ويعترف الطرف المنتصر بالظلم والمأساة التي حصلت لأهالي البلاد الفلسطينيين، نتيجة لاقامة الدولة اليهودية. بامكانكم قراءة ورؤية تاريخ لفتا، القصص الشخصية للاجئيها والنضال من اجل حفظ ذاكرة القرية، والنضال في هذه الايام هو ايضا ضد مخطط البناء الذي يهدد بهدم ما تبقى من لفتا. "تذكرن" انضمت الى النضال ضد مخطط البناء في لفتا وسيأتي ذكر ذلك لاحقاً.

"تذكرن" تود ان تقدم جزيل الشكر للسيد يعقوب عودة من لفتا الذي قدم الكثير من المساعدة في اصدار هذا الكراس والتحضير لبرنامج إحياء ذكرى القرية. كذلك نقدم جزيل الشكر لاتحاد الكنائس البروتستانتية في هولندا الذي مول هذه الفعالية. هذا الكراس هو العاشر في سلسلة ضمت: دير ياسين، عين غزال، اسدود والمجدل، حيفا، الرملة، اجليل، الشيخ مونس، اللجون و الجلمة.

إيتان برونشطاين
شباط ٢٠٠٥

כיבוש ליפתא וגירוש תושביה

יעקוב עודה

احتلالها وتهجير سكانها

يعقوب عودة

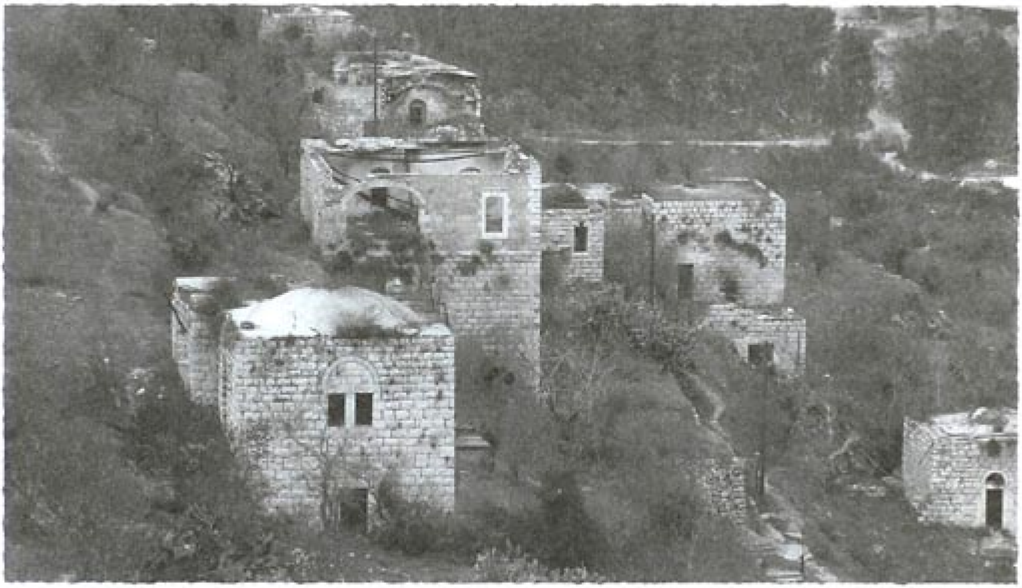

בימים הראשונים של המלחמה "ההגנה" פתחה בלוחמה בליפתא ובשכונות הירושלמיות שגובלות בה: רוממה ושייח' בדר. בספר ההיסטוריה של "ההגנה" נכתב כי "שמירה על ביטחונה של היציאה המערבית לירושלים, הינה באמצעות גירוש הערבים משכונת רוממה ושייח' בדר". אח"כ גורשו גם תושבי ליפתא. ההיסטוריון בני מוריס כותב שבדצמבר 1947, כוחות "ההגנה" החלו את הלוחמה באזור, כאשר רצחו פלסטיני בעל תחנת דלק בשכונת רוממה, שנחשד בהעברת מידע לכוחות הערביים אודות יציאת שיירות יהודיות לתל אביב. יום לאחר מכן הושלך רימון יד לעבר אוטובוס יהודי. ההיסטוריון הפלסטיני עארף אל עארף כותב: "ב-28 בדצמבר התקיפו יהודים ביריות את אחד מבתי הקפה של ליפתא וכתוצאה מכך נרצחו ששה אזרחים ונפצעו שבעה." העיתון ניו יורק טיימס דיווח כי נהרגו

فجّرت الهاجاناه في الايام الاولى من الحرب، القتال في لفتا، وفي حيين من احياء القدس متاخمين لها، هما روميما والشيخ بدر. وقد جاء في كتاب "تاريخ الهاجاناه" ان "تأمين المخرج الغربي للمدينة يتم باجلاء العرب من روميما والشيخ بدر". وبعد ذلك هجر عرب لفتا ايضاً، وتقدم مصادر اخرى مزيداً من التفصيلات، اذ يقول المؤرخ الاسرائيلي بني موريس إن الهاجاناه أطلقت العيارات النارية الأولى في كانون الاول/ ديسمبر ١٩٤٧ على فلسطيني يملك محطة وقود في روميما، للاشتباه في انه يمد القوات العربية بمعلومات عن مغادرة القوافل اليهودية الى تل ابيب، وقد ادى ذلك الى مقتله. وفي اليوم التالي، ألقيت قنبلة يدوية على باص لليهود. اما المؤرخ الفلسطيني عارف العارف، فيضيف أن أحد مقاهي لفتا تعرض، في ٢٨ كانون الاول/ ديسمبر لهجوم

חמישה ערבים ע"י יהודים מכנופיית שטרן (לח"י). הם עצרו את האוטובוס שבו נסעו, ליד בית הקפה בליפתא והמטירו אש מקלעים ורימוני יד לעבר היושבים בו.
עארף אל עארף מספר, שרוב תושבי ליפתא עזבו את הכפר מיד לאחר ההתקפה על בית הקפה. עד מהרה חזרו התקפות דומות על הנשארים בכפר. אנשי "ההגנה", "הארגון" וכנופיית שטרן תקפו שוב ושוב את שכונות רוממה וליפתא. אנשי "ההגנה" פוצצו את ביתו של מוח'תאר שכונת שייח' בדר ב-11 בינואר 1948, הרסו עשרים בתים בפעולה כעבור יומיים בשייח' בדר וחיבלו ברוב הבתים במזרח ליפתא.

برشاشات ستن، الامر الذي نجم عنه مقتل ستة من رواد المقهى وجرح سبعة. وأن تقريراً ورد في صحيفة "نيويورك تايمز" أفاد أن عدد القتلى هو خمسة، مضيفاً أن أفراداً من عصابة شتيرن أوقفوا الباص الذي كان ينقلهم خارج المقهى، وأمطروا الزبائن بنيران رشاشاتهم والقوا قنابل يدوية.
ويذكر عارف أن سكان لفتا غادروها معظمهم بعد الهجوم على المقهى، ثم سرعان ما حذا الباقون حذوهم. وجرى في أثر هذه العملية عدد من العمليات الاخرى، اذ قامت كلٍ من الهاجاناه والارغون وعصابة شتيرن بالهجوم تكرارا على روميما ولفتا، ونسف أفراد من الهاجاناه منزل مختار حي الشيخ بدر المجاور، في

יעקוב עודה מדריך תלמידי תיכון יהודים בסיור של זוכרות בליפתא
يعقوب عودة يرشد طلاب ثانويين يهود في جولة لـ "تذكرن" في لفتا

בני מורים סוען כי מטרתם העיקרית של פעולות והריסות אלו הייתה גירוש התושבים. עד ה-7 בפברואר 1948 הצליחו כוחות "ההגנה" וכנופיית שטרן להגשים את מטרתם ובאחת מישיבות מפלגת מפא"י הביע ראש הסוכנות היהודית (וראש הממשלה לאחר מכן) דוד בן גוריון את שביעות רצונו מתוצאותיהן של פעולות אלו: "מבואך לירושלים דרך ליפתא-רוממה, דרך מחנה יהודה, רחוב המלך ג'ורג' ומאה שערים - אין זרים (הכוונה לערבים). מאה אחוז יהודים".

١١ كانون الثاني/ يناير ١٩٤٨ ثم ما لبثوا ان شنوا بعد يومين هجوماً ثانياً دمروا فيه عشرين منزلاً، كما أتلفوا معظم منازل الطرف الشرقي من لفتا، ويضيف موريس أن تدمير المنازل هدف الى اجبار الفلسطينيين على مغادرتها، وقد تحقق هذا الهدف الى حد بعيد. في ٧ شباط/ فبراير ١٩٤٨، عبر رئيس الوكالة اليهودية (ورئيس الحكومة الاسرائيلية فيما بعد)، دافيد بن غوريون، في اجتماع لزعماء حزب مباي، عن رضاه عن نتائج الهجمات، اذ قال: "اذا ما دخلتم القدس عبر لفتا- روميما، او عبر محنية يهودا، او عبر طريق الملك جورج ومئاة شعاريم، فلن تصادفوا غريبا واحداً (اي عربيا واحداً). فالجميع يهود مئة بالمئة".

ההתנחלויות הישראליות שהוקמו על אדמת ליפתא

על אדמות ליפתא הוקמו התנחלות נפתוח וגבעת שאול, שהיום הן חלק מירושלים. רוב הבתים שנשארו באזור נטושים, למרות שחלקם שופצו וכיום גרים בהם משפחות יהודיות פולשות. אפשר עדיין לראות את המסגד ואת המועדון של הכפר צפונית למעיין הכפר ואילו בצדו המערבי של המסגד נמצא בית קברות מכוסה עשבים ועצים.
בשנת 1987 ביקשה רשות שמורות הטבע להפוך את ליפתא לשמורת טבע והתכוונה לשפץ את "הכפר הנטוש מזה תקופה ארוכה", ולהקים בו מרכז ללימודי הטבע כדי "לשמר ולחזק השורשים היהודיים למקום".

עדויות:
אל חאג' חמודה (בן 80)
"אני זוכר היטב את בית הספר, שהיה ממוקם בשכונה העליונה בכפר. בכפר העתיק קיימים עדיין מסגד, מעיין ומספר בתים הרוסים. בנין כנסת ישראל הוקם על אדמת שייח' בדר. בניין הטלוויזיה הישראלית והרדיו, האוניברסיטה העברית ובית חולים "הדסה הר הצופים" הוקמו על אדמות ליפתא.

אל חאג' חאלף (אבו אל עבד), בן 100
"... חייתי בזמן מלחמת העולם הראשונה בין תורכיה לאנגליה וגם במלחמת העולם השנייה עם גרמניה. נולדתי בשנת 1900. גרנו באדמתנו ועבדנו בה ללא בעיות וסיבוכים... היינו מאושרים... היינו קונים את החיטה בשני דינרים... הייתי בגיל 10 - 14 כאשר למדתי אצל שייח' בכפר. עבדתי אז כסתת. היהודים היו קונים אצלנו אבנים. **היו יהודים ציונים והיו יהודים ערבים**. הציונות הגיעה עם המנדט הבריטי. אחרי שגורשנו חזרתי בערב אל הכפר וישנתי אצל אבו סאלח. שמעתי שהיהודים רצחו את עבדאללה אל חאפי ועוד אנשים. יצאתי מהכפר ולא לקחתי איתי דבר ומאז לא ראיתי את ליפתא. בבית שלנו גרים יהודים עד היום... באמת, עד היום לא נכנסתי אליו. המולדת יקרה אפילו אם זה אוהל... תמיד אחיה עם התקווה לשוב לליפתא.

יעקוב עודה
אני זוכר את ליפתא וזוכר את בית הספר. אני זוכר שכיתה א' בבית הספר הייתה בקומה

المستعمرات الاسرائيلية على أراضي القرية

اقيمت على أراضي القرية مستعمرة نفتوح وغفعات شاؤول، وأصبحتا اليوم جزءاً من القدس. المنازل الباقية في الموقع مهجورة في معظمها، مع أن بعضها رمم لتقيم فيه عائلات يهوديه غازية. يظهر المسجد ونادي القرية شمالي النبع. وتقع بالجانب الغربي من المسجد مقبرة تغطيها الأشجار والاعشاب البرية.
انتقلت عائلات يهودية للسكن في ثلاثة من المنازل القديمة في القرية... في سنه ١٩٨٧، وضعت سلطة المحميات الطبيعية الاسرائيلية مخططاً يهدف الى تحويل لفتا الى محمية طبيعية وترميم "القرية المهجورة منذ زمن بعيد" وتحويلها الى مركز لدراسة الطبيعة، من اجل "الحفاظ وتعميق الجذور اليهودية في الموقع".

شهادات :
الحاج حموده (٨٠ عاماً)
يقول : "اذكر المدرسة جيداً، كانت تقع في الحارة الفوقا.
ما زالت البلدة القديمة تضم جامعاً وعين ماء وعدداً من المنازل المهجورة، الكنيست الاسرائيلي أقيم على أرض الشيخ بدر، كذلك مبنى التلفزيون الاسرائيلي، مستشفى "هداسا هار هتسوفيم" والجامعة العبرية أقيمت على أراضي لفتا"

الحاج خلف "أبو العبد" ابن الـ ١٠٠ عام
يقول: "... حضرت الحرب العالمية الاولى بين تركيا والانجليز والثانية مع المانيا، ولدت سنة ١٩٠٠، كنا عايشين نقلع ونزرع في أراضينا لا هموم ولا مشاكل.. مبسوطين.. كنا نشتري القمح بدينارين... كان عمري ١٠-١٤ سنة، كنت اتعلم عند شيخ في البلد، اشتغلت حجار، اليهود القدامى كانوا يأخذوا حجارة من عندنا، **كان في يهود صهاينة وكان في يهود عرب**، أجت الصهيونية لما جاء الانتداب"، يتابع أبو العبد ابن المئة عام ويقول: "لما رحلنا رجعت في الليل الى البلد ونمت في بيت أبو صالح، وصلت البلد وسمعت أنه اليهود قتلوا عبد الله الحافي وكمان اشخاص، طلعت من البلد وما أخذت معي أي شيء، من بعدها ما شفت لفتا.

הראשונה בצד מערב. אני זוכר את המבנה של בית הספר ואת חצר המשחקים הגדולה. אני זוכר את המעיין ואת הכיכר שעצי התות הצלו עליה. בביתו של סבא היה טבון מימין לכניסה. אני נולדתי בבית של סבא וסבתא. בקומה הראשונה היה מחסן ושם היו הכבשים ומעליה היו שתי קומות. זה היה הבית הכי גבוה בכפר ומהגג שלו האח של סבי היה מודיע על התפילה. באחד הימים הגשומים בשעות אחה"צ, אמי ישבה בחצר הבית, מול ביה"ס ורחוב יפו, והדליקה אש כאשר נורו יריות. אחי הקטן, שהיום הוא רופא ועובד במדינות המפרץ, החזיק בבגדי אמי וצעק "ירו בך היהודים!"

אני זוכר את היום שבו אבא – שביקש את ביטחוננו - שילח אותי הרחק מהכפר עם אחי, אחיותי ועוד ילדים של ארבע משפחות נוספות לאזור אל בירה. נסענו במשאית גדולה, מאחורינו נסעו כנופיות ציוניות ובתווך מכוניות של הצבא הבריטי. האמהות כיסו אותנו בשמיכה כדי שהכנופיות החמושות לא יגלו אותנו.

גדלתי ואת כל התמונות שאני זוכר היטב העברתי לילדי. אנחנו נמשיך לזכור ולהחיות את הזיכרונות. ליפתא היא המולדת בה נולדתי, ממנה גורשתי ואליה אחזור".

עדות של אום עלי דוד:

אום עלי עבדה 32 שנים בעמותות סיוע לנשים: "נולדתי בליפתא בשנת 1927, הלכתי לבית הספר בגיל 6. למדתי שנה במסגד אצל השייח'. היינו יושבים על מחצלת וכותבים על לוח מעץ בתוך המסגד. בשנה למדנו את הקוראן והורינו ערכו מסיבה של בנים ובנות. בביה"ס התחלתי ללמוד בכיתה ד' כי הייתי ילדה חכמה. שנה לפני הגירוש התחתנתי. ... הכריחו את התושבים לעזוב את בתיהם לליפתא התחתונה או לירושלים לתקופה של שישה חודשים ואח"כ לעבור לעמאן בירדן. מצבם של הפליטים היה אומלל. עבדתי אז כמורה בבית ספר לפליטים ב"אל קראמה".

بيتنا مسكون باليهود لليوم.. والله حتى الان ما دخلته... الوطن عزيز ولو خيمة، بظل أملي دائماً في الرجوع الى بلدنا لفتا. اذكر لفتا، وأذكر مدرستنا، أذكر أن الصف الاول في مدرسة البلد كان في الطابق الاسفل ومن جهه الغرب، أذكر بناء المدرسة والملعب الكبير، أذكر العين والساحة تظللها شجرة توت ضخمة، أذكر دار جدي وقبل مدخلها على اليمين يوجد الطابون، دار جدي بها ولدت، في الطابق الاول كانوا الدواب والمخزن ومن فوق طابقين، كان أعلى بيت بالبلد ومن على سطحه كان يؤذن للصلاه أخو جدي.

شهادة يعقوب عودة

أذكر عصر يوم ماطر كانت أمي توقد لنا الكانون في ساحة البيت الذي كان مواجهاً للمدرسة وشارع يافا عندما بدأ اطلاق النار، وكان علي اخي الاصغر مني وهو اليوم طبيب في الخليج يمسك بثوب امي ويقول يا امي "طخوك اليهود"، أذكر يوم أرسلني أبي أنا واخي وأخواتي بعيداً الى البيرة طلباً للامن والأمان مع أولاد وبنات أربع عائلات اخرى من أقاربنا في سيارة شحن، تبعتها قافلة سيارات العصابات الصهيونية ثم فصلتنا عنها سيارات جيش انجليزي وقد ألقت الامهات علينا غطاء حتى لا ترانا العصابات المسلحة... كل الصور التي أذكرها طفلاً، نقلتها وعلمتها لأولادي وسنبقى نذكرها ونحياها، لفتا الوطن فيه ولدت ومنه حرمت واليه سأعود "

شهادة ام علي داوود:

ام علي سيدة فاضلة عملت ٣٢ سنه في جمعيات نسائية كلها عطاء وانتماء، قالت: "ولدت في لفتا عام ١٩٢٧، ذهبت الى المدرسة وعمري ٦ سنوات، تعلمت في المسجد سنة عند الشيخ، نقعد على الحصيرة ونكتب على لوح خشب في الجامع، وفي سنة ننهي القرآن الكريم ويعملوا لنا أهلنا حفلة أولاد وبنات... حطوني في المدرسة في الصف الرابع وكنت شاطرة، قبل الرحيل بسنة تزوجت،.. اجبروا الناس على ترك بيوتهم الى لفتا التحتا أو الى القدس لمدة ستة شهور ثم الى عمان، كان حال اللاجئين بائس، عملت معلمة في مدرسة "الكرامة" للاجئين.

הפגנה של פליטי ליפתא התובעים לשוב לכפרם تظاهرة للاجئي لفتا تحت عنوان نعم لعودة اللاجئين

עדותו של חוסיין מליפתא

נכתב ע"י מייק אודטלה

شهادة حسين من لفتا

بقلم مايك اوطيد

שמי חוסיין ר. נולדתי ב-1917 בכפר ליפתא, פרבר של ירושלים בפלסטין. אני רוצה להתחיל בכך שאספר לך על כפרי האהוב. כפרי ישב על מדרון של גבעה תלולה, ופנה לצפון-צפון מערב, לכיוון ואדי סלמאן. דרך ירושלים-יפו עברה בסמוך אליו מדרום-מערב, וכמה דרכי עפר קישרו אותו עם כפרים שכנים. משערים שליפתא יושב על האתר המקראי "מי נפתוח", מקור מים ליד ירושלים, המוזכר בספר יהושע. האתר שימר את שמו בתקופה הרומית, ובתקופה הביזנטית נקרא נֶפְתּוֹ. ב-1596 ליפתא הייתה כפר בנפת ירושלים, ומנתה 396 נפש.

اسمي حسين ر. ولدت عام ١٩١٧ في قرية لفتا، الواقعة في ضواحي القدس بفلسطين.
بودي أن أبدأ باخباركم عن قريتي المحبوبة. قريتي تقع على منحدر شديد لتلة باتجاه شمال- شمال غرب، باتجاه وادي سلمان. شارع القدس- يافا مر بجانبها من جهة جنوب- غرب، كانت عدة طرق ترابية توصلها مع قرى مجاورة، يعتقدون ان لفتا وقعت على موقع تاريخي قديم يدعى "مي نفتوح"، مصدر مياه بجانب القدس، الذي ذكر في سفر يهوشوع. الموقع حافظ على اسمه في الفترة الرومانية، وفي الفترة البيزنطية سمي "نفتو". في عام ١٥٩٦ لفتا كانت قرية على مشارف القدس، ذات ٣٩٦ نسمة.

בתי הכפר נבנו בעיקר מאבן, על קו המתאר של הגבעה. הכפר התרחב באופן ניכר בסוף המנדט. הבנייה התפשטה לרגלי הגבעה בדרום ודרום-מערב, לאורך דרך ירושלים-יפו. אוכלוסיית ליפתא היתה ברובה הגדול מוסלמית. התושבים הנוצרים נאמדו ב-20 מתוך סה"כ 2,550 באמצע שנות ה-40. בכפר היו מסגד, קבר השייח' בדר (חכם מקומי), וכמה חנויות במרכזו. היו בו גם בי"ס יסודי לבנים, ובי"ס לבנות שנוסד ב-1945. היו בליפתא שני בתי קפה ומועדון חברתי. הכפר היה, למעשה, פרבר של ירושלים, וקשריו עם העיר היו חזקים. הפלאחים של ליפתא סחרו בתוצרתם בשוקי ירושלים, וניצלו את שרותי העיר. מי השתיה שלהם נשאבו ממעיין בוואדי א-שאמי. באדמתם זרעו תבואות, ירקות ופירות, כולל זיתים וענבים. עצי זית כיסו 1,044 דונם. ב-1944-45 סה"כ 3,248 דונם נזרעו בדגנים.

משפחתי, כמו רוב משפחות הכפר, היתה משפחת פלאחים. אבי מת כשהייתי בן 3. אמי גידלה את אחיותי ואותי בעזרתם של קרובים. ב-1925 כשהייתי בן 8 אמי מתה ממחלה. כפרנו היה מקום יפה ושלו. הייתי מבלה שעות במשחקים בגבעות מסביב, צועד לכפר הקרוב בית חנינא, לבקר את דודתי, שהתחתנה שם. כשהייתי מבוגר מספיק כדי לעבוד, עבדתי בבניה. היה לי כשרון לעבודת ידיים, כמו סיתות אבנים במפסלת, וכך עשיתי. עבדתי כדי לפרנס את אחיותי ואותי. בית משפחתנו, שנבנה ע"י סבי, עמד על צלע הגבעה. היתה לו חצר גדולה שהיו נטועים בה עצי פרי, גפנים ופרחים.

ב-1947 התארסתי לנערה מקומית מהכפר. הייתי אז רק בן 20, אבל בגיל זה היו רוב הגברים הצעירים כבר נשואים עם ילדים. איחרתי להתחתן כדי לעבוד ולעזור לפרנס את אחיותי. ארוסתי אדיבה ואני היינו אמורים להתחתן מאוחר יותר באותה שנה. חיינו היו מתוחים באותה שנה בגלל הקרבות, האלימות, ותחושת חוסר הוודאות סביבנו. הכפרים בסביבה היו מותקפים כמעט כל לילה ע"י כנופיות ההגנה הלח"י והאצ"ל. הכנופיות היו אכזריות וחמושות היטב. חששנו מאד לשלומנו, כי כפרנו היה ממוקם בדרך ראשית אסטרטגית לירושלים, מה שהפך אותו למטרה לתוקפנות הציונית. היו לנו גם קשרים נהדרים עם שכנינו מדיר יאסין, איתם חלקנו את ביה"ס. חשיבות החינוך הודגשה מגיל צעיר וכפרנו התגאה באחד מביה"ס הראשונים לבנות בכל האזור.

بيوت القرية بنيت غالبًا بالاساس من حجرٍ ، على منحدرات التلة، القرية توسعت بشكل ملحوظ في الفترة الاخيرة للانتداب.

البناء توسع على التلة من جهة الجنوب- جنوب غرب، على طول طريق القدس- يافا. غالبية سكان لفتا كانوا مسلمين. السكان المسيحيون كان عددهم ٢٠ من اصل ٢٥٥٠ نسمة خلال سنوات الاربعينات.

في القرية كان مسجد، قبر الشيخ بدر، وبضعة دكاكين في مركزها. كان في القريه مدرسه ابتدائيه للاولاد وأخرى للبنات أقيمت عام ١٩٤٥، وكذلك مقهيان وناد اجتماعي. القرية كانت ضاحية للقدس، كانت لها علاقات وطيدة مع المدينة، فلاحو لفتا تاجروا بمحصولهم في أسواق القدس، واستفادوا من خدمات المدينة .

مياه الشرب كانت تجلب من عين ماء بوادي الشامي.

في ارضهم زرعوا محاصيل ، خضار وفواكه بالاضافه الى الزيتون والعنب. شجر الزيتون غطى ١٠٤٤ دونمًا، وفي عام ١٩٤٤-١٩٤٥ زرع ٣٢٤٨ دونمًا بالحبوب .

كانت عائلتي مثل غالبية العائلات في القريه، عائلة فلاحين، ابي توفي حينما كنت ابلغ من العمر ٣ سنوات. امي هي التي ربتنا انا واخواتي بمساعدة الاقارب.

في عام ١٩٢٥ توفيت امي نتيجة لمرض ، في ذلك الحين كان عمري ٨ سنوات. قريتنا كانت مكاناً جميلاً وهادئاً. كنت اقضي معظم وقتي باللعب على قمم جبال المنطقه ، اذهب مشيا على الاقدام الى بيت حنينا، لزيارة عمتي التي تزوجت هناك .

عندما كبرت وأصبح بامكاني العمل، اشتغلت في البناء، فقد كنت موهوباً في الاعمال اليدوية، على سبيل المثال نحت الحجر، وهذا كان مجال عملي أعتاش منه انا وأخواتي، بيتنا الذي بناه جدي كان موجوداً على طرف التلة، امامه كانت حديقة كبيرة زرعت فيها اشجار فواكه وأزهار .

في عام ١٩٤٧ عقدت قراني على صبية من القرية. في ذلك الحين كنت ابلغ من العمر ٢٠ عاماً فقط، ولكن في تلك الاوقات كان من الطبيعي ان يكون شاب بهذا الجيل متزوجاً وعنده أطفال. تزوجت بوقت متأخر حتى أعمل وأصرف على اخوتي. كان من المفروض ان نتزوج انا وخطيبتي في تلك السنة الا اننا لم نفعل بسبب حياتنا التي كانت متوترة دوما نتيجة للحروب، العنف وحالة عدم الاستقرار التي احاطتنا. القرى

אנשי דיר יאסין חתמו על הסכם אי-התקפה עם הציונים מההגנה. זה לא מנע מהאצ"ל, הלח"י וההגנה מלהתקיף אותם ולבצע בהם טבח.
בזמנים המסוכנים וחסרי הוודאות הללו, החלטנו לנסות לפחות להגן על עצמנו ועל רכושנו מפני הטרוריסטים היהודים, שגרמו להרג והרס רב בכל רחבי פלסטין, במיוחד בכפרים הקטנים. מנהיגי הכפר בליפתא קיימו כנישה והחליטו שעלינו לרכוש רובים, כדי להגן על בתינו. זה היה צעד מסוכן, כי לבריטים היה חוק ישן, שכל פלסטיני שייתפס עם נשק יירה מיד, וביתו ייהרס. הצלחנו להשיג 4 רובים טורקים ישנים ומעט תחמושת. הוחלט שנבצע עם הרובים פטרולים בכפר. לקחתי חלק בפטרולים, אע"פ שמעולם לא נשאתי רובה, שלא לדבר על לירות בו. יש לי הרבה זיכרונות יפים מהימים שחבריי ואני עשינו תורנויות שמירה, במיוחד בלילות, כשהסתופפנו ביחד לחלוק כוס תה ולעשן סיגריה מגולגלת.

בבוקר ה-28 בדצמבר 1947, אכלתי ארוחה קלה של תה, גבינה וזיתים. אח"כ התרחצתי, התגלחתי, והלכתי לבית הקפה המקומי, שנמצא ליד הכביש הראשי. הגברים בכפר שלנו החליטו שעלינו לשבת בחוץ, כדי שהציונים יראו אותנו כשיעברו, ולא ינסו לעשות שום דבר. קבוצה של בערך 20 גברים, רובם זקנים, ישבו בחוץ על שרפרפים, שתו קפה ושיחקו בקלפים. מאוחר יותר באותו יום, שמנו לב לאוטובוס שעוצר לפני בית הקפה. כמה גברים יצאו מהאוטובוס, אבל לא ייחסנו לזה חשיבות רבה; הרבה פעמים אנשים היו עוצרים ומבקשים הכוונה, וחשבנו שגם האנשים האלה איבדו את דרכם, זה היה קורה לעתים קרובות.

כפי שהתגלה לנו, אלה לא היו אנשים רגילים; הם היו חברי ארגוני הטרור הציונים. הם הוציאו רובי סטן גרמנים מתחת למעיליהם, והתחילו לרסס את בית הקפה והלקוחות. זה נמשך עד שהרובים שלהם התרוקנו, ואז הם זרקו עלינו רימוני-יד, קפצו בחזרה לאוטובוס ועזבו. נפלתי על האדמה ברגע שהם התחילו לירות ונשארתי ללא תנועה. אני זוכר שראיתי את בן-דודי נפגע בחזה מתרומם ומועד. הוא נפל עלי. הוא היה כבר מת כשנפל. אחרי שהטרוריסטים עזבו, דחפתי אותו מעלי וקמתי. הייתי מכוסה בדם, אבל לא נפצעתי. איבדתי בהתקפה הטרוריסטית האיומה הזו קרובים וחברים. המתים והפצועים היו בכל מקום. זה

المحيطه كانت تهاجم يوميا في ساعات المساء من قبل العصابات العسكريه (الهجانا،هليحي والايتسل)، هذه العصابات كانت شديدة العنف ومزودة بالسلاح بشكل جيد.
كان خوفنا شديداً على سلامتنا، وذلك لان موقع قريتنا استراتيجي في منطقة القدس، وهذا كان سببا لان تكون هدفا للهجوم الصهيوني.
كانت لنا علاقات وطيدة ورائعة مع جيراننا في ديرياسين، فتقاسمنا واياهم المدرسه.
أعطي للتعليم اهمية كبيرة في جيل مبكر، تفاخرت قريتنا بوجود المدرسة الوحيدة في المنطقه للبنات فيها.
سكان دير ياسين وقعوا على اتفاقية للهدنة وايقاف العمليات الهجومية من قبل الصهاينة "الهجاناه"، الا ان هذا لم يمنع ابدا الهجوم عليهم وتنفيذ مجزرة فيهم من قبل "الايتسل"، "الليحي" و"الهجاناه".
في هذه الاوقات الخطيرة وعديمة الامان كان همنا الوحيد ان نحافظ على انفسنا وممتلكاتنا بسبب اليهود الارهابيين، الذين قتلوا ودمروا اماكن عديدة في فلسطين، خاصة في القرى الصغيرة. زعماء قريتنا "لفتا" اجتمعوا وقرروا انه علينا التزود بالاسلحة، لهدف الدفاع عن بيوتنا، هذا القرار كان خطيرا وذلك لان البريطانيين سنوا قانونا قديماً ينص على ان كل فلسطيني يعثر عليه وبحيازته سلاح يعدم بشكل فوري ويهدم بيته.

استطعنا ان نحصل على ٤ بواريد تركية قديمة والقليل من الذخيرة. كان القرار ان نتقسم الى مجموعات حراسة ليلية بمساعدة هذه الاسلحة. شاركت في الحراسة مع العلم انه لم يسبق لي ان استعملت السلاح. لدي الكثير من الذكريات الجميلة من تلك الايام التي كنا فيها انا واصدقائي في ورديات الحراسه الليليه نتقاسم كأس الشاي والسيجارة الملفوفة.
في صباح يوم ٢٨/ ١٢/ ١٩٤٧، أكلت وجبة خفيفة من شاي، جبنة وزيتون. ومن ثم اغتسلت، حلقت ذقني، وذهبت الى المقهى المحلي الموجود بمحاذاة الشارع الرئيسي. الرجال في قريتنا قرروا انه علينا الجلوس في الخارج حتى يمنعوا الصهاينه من فعل اي شيء في حال مرورهم.
كانت مجموعة مكونة من ٢٠ رجلاً، معظمهم كان كبيراً في السن، جلسوا في الخارج، شربوا القهوة ولعبوا الشدة. في وقت متأخر في نفس اليوم، لاحظنا وصول حافلة ركاب، ترقفت قبل المقهى بقليل، نزل

היה מסר עבורנו מהציונים "רודפי השלום" שרצו לחיות לצידנו. הם חמדו את כפרנו זה זמן רב, בגלל קרבתו לדרך הראשית ירושלים-יפו, וזו היתה אזהרה כדי לגרום לנו לעזוב.

אחרי התקפת הטרור על בית הקפה של ליפתא, אוימנו שוב ושוב כדי שנעזוב ע"י כנופיות האצ"ל של מנחם בגין והלח"י של יצחק שמיר. לא היתה לנו כל דרך להגן על עצמנו ביעילות. אנשים רבים החלו להימלט מבתיהם בבת אחת. לקחנו מה שיכולנו לסחוב ועזבנו לאזורים בפלסטין שהיו בשליטה ערבית. חיינו באהלים וברחובות. אלה שהיו להם קרובים במקומות אחרים הלכו לגור איתם.

לקחתי את אחיותי, והלכתי לבית דודתי בבית-חנינא. תכננו להישאר שם עד שיהיה בטוח כדי לחזור לבתינו. חשבנו שזה ייקח כמה ימים, אולי שבועות. עד פברואר 1948 הכפר היה כבר ריק לגמרי וכל תושביו הובלו לירושלים המזרחית.

זמן קצר אחרי שכפרנו רוקן מתושביו, בן גוריון החליט שכל הבתים שהיו קרובים לכביש הראשי צריכים להיהרס. הם הרסו את הבתים, העסקים והמשקים שלנו. לרובנו לא נותר למה לחזור. אני נסעתי לירדן לעבוד, ונשארתי שם 4 שנים, עובד בבנין. התגוררתי בערי האוהלים שאכלסו רבים מהפליטים הפלסטינים שנמלטו מבתיהם. השנים שביליתי בירדן היו מלאות

من الحافلة مجموعة رجال، لم نعر لهم اي اهتمام خاص، لانه في الكثير من الاحيان كانت تصل مجموعات وتطلب منا مساعدتهم بالوصول الى اماكن معينة، كل اعتقادنا كان ان هذه المجموعة ايضا اضاعت طريقها ، فهذا كان شيئاً كثير الحدوث .

ولكن ما اكتشفناه بعد ذلك ان هؤلاء لم يكونوا ناساً عاديين، بل كانوا اعضاء في منظمات الارهاب الصهيونية، اخرجوا اسلحتهم "ستن" الالمانية من تحت ثيابهم وبدأوا باطلاق النار نحو المقهى والجالسين فيه، استمروا حتى ان فرغت اسلحتهم، ومن ثم القوا القنابل اليدوية باتجاهنا وقفزوا الى الحافلة وغادروا المكان .

انا شخصيا سقطت ارضا حينما باشروا باطلاق النار وتجمدت مكاني . اذكر انني رايت ابن عمي حين أصيب بطلقة في صدره، قام وسقط، سقطت جثته مباشرة على جسمي .

بعد مغادرة الارهابيين، ابعدت الجثه عني ونهضت، كنت كلي مليئاً بالدم الا انني لم أصب. فقدت الكثير من الاصحاب والاقارب بسبب هذا الهجوم. تواجدت الجثث والمصابون في كل مكان .

هذه الهجمة كانت رسالة من الصهاينة "ناشدي السلام" الذين ارادوا ان يعيشوا بجانبنا . كانوا طامعين بقريتنا منذ زمن، وذلك بسبب موقعها، بجانب الشارع الرئيسي القدس-يافا، هذا كان انذاراً حتى نغادر القرية .

بعد هذا الهجوم على مقهى القرية، هددنا عدة مرات، من أجل ان نغادر القرية وذلك كان من قبل عصابة "الايتسل" بقيادة مناحم بيغن و عصابة "الليحي" بقيادة يتسحاق شمير. لم تكن لدينا اي طريقة دفاع ناجعة . الكثير من الناس غادروا بيوتهم معاً. اخذنا كل ما استطعنا حمله وغادرنا القرية الى اماكن فلسطينية تحت سيطرة عربية. عشنا في الخيم والشوارع، وكل من له أقارب باماكن أخرى ذهب للسكن عندهم. أما عني انا، فقد أخذت اخواتي وذهبنا الى بيت عمتي في "بيت حنينا" . خطتنا كانت ان نبقى هناك حتى ان يستقر الوضع ونعود الى بيتنا. اعتقدنا ان هذا الامر

בבדידות ועבודה קשה. הפליטים הפלסטינים שעבדו בירדן נוצלנו ע"י המעבידים, כי הם ידעו עד כמה היינו נואשים בצורך למצוא עבודה. עשינו את רוב העבודות הבזויות, שוברות הגב, שאיש לא רצה לעשות.

ב-1953 חזרתי לגדה המערבית, לרמאללה, היכן שרבים מאנשי ליפתא התיישבו. רובם התיישבו במחנות הפליטים של רמאללה. לבסוף, באותה שנה נשאתי את ארוסתי לאשה. התגוררנו במחנה הפליטים חידורה. עבדתי במחצבות האבן 30 שנה לאחר שחזרתי לפלסטין, מתוכן 20 שנה כפועל בישראל. ידי סיתתו ועיצבו אלפי אבנים במשך השנים. כל ארבע בנותי נשואות, ויש לי מהן 26 נכדים, ו-8 נינים.

אני היום בן 87. חייתי כפליט מאז שגורשנו מבתינו לפני 56 שנים ארוכות. בית משפחתי בליפתא עדיין עומד על תילו ואני לא מורשה אפילו לבקר בו. ישנן תכניות בהליכים להרוס את הבתים העתיקים שעומדים עדיין בליפתא, ולבנות "בתי יוקרה" למהגרים יהודים עשירים, כאשר הבעלים החוקיים עדיין חיים במחנות פליטים צפופים עד כדי התפוצצות. זכות השיבה היא זכות אישית. הבחירה אם לשוב או לקבל פיצויים היא של כל פליט ופליטה באופן אישי.

سوف يستغرق عدة ايام اواسابيع، ولكن حتى فبراير ١٩٤٨ لم يبق احد في القرية، كل سكانها غادروا وذهبوا الى القدس الشرقية. وقت قليل بعد ان غادر الجميع، قرر بن غوريون ان كل بيوت القرية الموجودة على الشارع الرئيسي يجب هدمها، وفعلاً هدموا الكثير من البيوت ولم يبق لكثير من سكان القرية مكان يستطيعون العودة اليه.

سافرت الى الاردن لاعمل، بقيت هناك مدة ٤ سنوات، عملت في البناء، عشت في مدن الخيم التي سكنها الكثير من اللاجئين الفلسطينيين الذين هجروا من بيوتهم.

السنوات التي قضيتها في الاردن كانت تشعرني بالوحدة والعمل الشاق.

استغل العمال الفلسطينيون في الاردن من قبل مشغليهم، لانه كان من المعروف اننا نبحث عن اي عمل بسبب حاجتنا الماسة له، عملنا كان شاقاً جدا لدرجة انه لا احد يريد ان يقوم به.

في عام ١٩٥٣ عدت الى رام الله في الضفة الغربية، حيث تواجدت هناك أغلبية سكان لفتا. معظمهم تواجدوا في مخيمات اللاجئين في رام الله. وأخيراً في تلك السنة تزوجنا انا وخطيبتي، عشنا في مخيم اللاجئين "خضورة". اشتغلت ٣٠ عاماً في كسارات الحجارة ومن ضمنهم ٢٠ عاماً في اسرائيل. يداي حفرت ونحتت الاف الحجارة خلال هذه السنين.

لدي ٤ بنات جميعهن متزوجات و ٢٦ حفيداً و ٨ ابناء أحفاد.

أبلغ من العمر الان ٨٧ عاماً، عشت لاجئاً منذ ان هجرنا قبل ٥٦ سنة طويلة. بيتنا بلفتا ما زال قائماً، الا ان زيارته ليست مسموحة لي. هناك خطط مستقبلية لهدم كل البيوت القديمة التي ما زالت موجودة في لفتا وبناء بيوت فخمة ليهود اغنياء قدموا من الخارج، وذلك في حين وجود الاهل الاصليين للمكان، يعيشون في مخيمات لاجئين مزدحمة لدرجة الانفجار.

حق العودة هو حق شخصي، خيار العودة او التعويضات هو حق كل لاجيء ولاجئة بشكل شخصي.

סימני ההיכר של ליפתא

معالم لفتا

שמלת חתונה אופינית לליפתא

الثوب الغباني – لباس الأفراح في لفتا

בשכונת שייח' באדר נמצא קברו של שייח' באדר באזור המוכר היום בשם "רוממה". בתקופת המנדט הבריטי נבנתה שם תחנת כוח ותחנת חברת האוטובוסים היהודית "אגד". מסימני ההיכר הנוספים של ליפתא "אלמסלבה" (עמק המצלבה) שבדרומה נמצא "דיר אלמסלבה" (מנזר), אשר מוזיאון ישראל וחלקים של האוניברסיטה העברית נבנו עליה. כמו כן, קבר אלשייח' סיף אל-דין ערמוש, אחד הלוחמים שהגיעו עם סלאח אל-דין אל-איובי ששחרר את ירושלים מידי הצלבנים, אשר ליד קברו הוקם המסגד, לא רחוק מ"מעיין ליפתא". בית ספר ליפתא לבנים קיים עד היום ומשמש את הרשויות הישראליות כבית-ספר ליהודים, הוא נמצא בתחילת כביש תל-אביב-ירושלים, בקצה המזרחי למנהרת ליפתא אשר נבנתה במחצית השנייה של שנות התשעים. ליפתא כוללת מספר שכונות כמו "ח'רבת תאיה" ו"ח'רבת קאידה" ו"ח'רבת אלכרם" שנקראת היום "הגבעה הצרפתית". על אדמות הח'רבות נמצאים היום מעונות הסטודנטים של האוניברסיטה העברית, אדמות ששמן במקור "אלסמאר". מלון הייאט רג'נסי הוקם על אדמות שעיריית ירושלים הפקיעה באמתלת טובת הציבור ומכרה אותן לבית המלון כפרויקט פרטי בתחילת שנות השמונים. גם הר הצופים בכניסה הצפונית לירושלים, כמו כל האזורים הנ"ל שייכים לליפתא לפי המדידות שנערכו בפלסטין באזור ירושלים בשנים 1863-1880.

בגלל מיקומו הגיאוגרפי של הכפר בשער המערבי לירושלים, הוא סבל מהתקפותיהן של כנופיות ההגנה, שטרן והאצ"ל. אלה הרסו בתים במיוחד במזרח הכפר, ברוממה ובאזור שייח' בדר. ההתקפות המזוינות על הכפר לא

من معالم لفتا: الشيخ بدر وفيها مقام الشيخ بدر وتعرف اليوم بإسم روميما - وأقيم عليها محطة الكهرباء زمن الانتداب ومحطة باصات شركة ايجد اليهودية. والمصلبة التي في جنوبها يقع دير المصلبة التي أقيم عليها المتحف الاسرائيلي وأجزاء من الجامعة العبرية. ومقام الشيخ سيف الدين عرموش أحد المجاهدين الذين قدموا مع صلاح الدين الأيوبي الذي حرر بيت المقدس من الصليبيين وأنشيء بجوار قبره مسجد القرية ليس بعيدا عن عين لفتا. ومدرسة لفتا للذكور قائمة حتى اليوم وتستخدمها السلطات الاسرائيلية اليوم كمدرسة لليهود وتقع في بداية طريق القدس تل-أبيب أقصى المدخل الشرقي لنفق لفتا الذي تم شقه في النصف الثاني من التسعينات.

كذلك تضم لفتا عددا من الخرب مثل خربة "تايه"، احدى خرب القرية وخربة "كايدة" وخربة "الكرم" وهي ما يسمى اليوم (هجفعا هاتسرفتيت - التلة الفرنسية)، وتقع على أراضي الخربة بنايات مساكن طلبة الجامعة العبرية والتي هي بالأساس أرض السمار، وأقيم عليها أيضا فندق هياة رينجسي على أرض صادرتها بلدية القدس الاسرائيلية بحجة المنفعة العامة

פסקו והביאו להריגתם ולפציעתם של רבים מתושביו. מטרת ההתקפות הייתה לאלץ את התושבים לעזוב את בתיהם. ארגוני הטרור היהודיים השיגו את מבוקשם כשרוב תושבי הכפר נאלצו לנטוש את בתיהם וכל רכושם. יתר תושבי הכפר נמלטו אחרי טבח דיר יאסין. לפי ההיסטוריון עארף אל-עארף, כתוצאה מההתקפות הפראיות נאלצו תושבי ליפתא לעזוב את כפרם לירושלים, לרמאללה ולרבת עמון ואל-זרקא ממזרח לירדן.

אחרי כיבוש ליפתא בשנת 1948, הקים הכיבוש הישראלי על אדמותיו שתי התנחלויות: "שכונת נפתוח" ו"גבעת שאול", שנמצאת בין ליפתא לדיר יאסין. כמו כן הוקם אזור תעשייה מאזור תחנת מגן דוד אדום וגן החיות לשעבר ומפעלי תנובה עד שכונת "רמת אשכול" היום.

אחרי השלמת כיבוש ירושלים ביוני 1967, השלטונות הישראליים הפקיעו 3245 דונמים, כמחציתם שייכים לאדמות ליפתא שמשתרעות מזרחה לקו הפסקת האש של 1948 עד שועפאט ועיסאויה, האוניברסיטה העברית וואדי ג'וז.

ثم قامت ببيعها للفندق كمشروع خاص في بداية الثمانينات. كذلك جبل سكوبس- في المدخل الشمالي لمدينة القدس، كلها أجزاء من أراضي لفتا حسب أعمال المساحة التي تمت في فلسطين في منطقة القدس عام ١٨٦٣-١٨٨٠.

وبحكم الموقع الجغرافي لمدينة لفتا البوابة الغربية للمدينة- تعرضت لهجمات عصابات الهجناة وشتيرن والايتسل. وكانت هذه أعمال التدمير والخراب لبيوت القرية خاصة في شرقها وفي روميما ومنطقة الشيخ بدر، ولم تنقطع الهجمات المسلحة بالرشاشات والبنادق والتفجير على بيوت لفتا وأهلها فقتل وجرح العديد منهم، كل ذلك كان بهدف اجبار أهل لفتا على اخلاء منازلهم حيث كانت بحكم موقعها بؤرة ساخنة. وفعلا تم للمنظمات الارهابية اليهودية ذلك، حيث اضطر معظم الأهالي الى ترك منازلهم وهم لا يحملون من المتاع الا ما يكسو أجسادهم، ونزح البعض الآخر اثر مجزرة دير ياسين. كما يقول المؤرخ عارف العارف: نتيجة الهجمات الشرسة أضطر أهل لفتا الى هجرة قريتهم الى القدس ورام الله وشرق الأردن والى عمان والزرقاء.

بعد احتلال قرية لفتا عام ١٩٤٨، أقام الاحتلال الاسرائيلي عليها مستعمرتين هما "حي تفوح" و"جفعات شاؤول" بين قرية لفتا ودير ياسين، والمنطقة الصناعية الممتدة من مقر نجمة داوود وحديقة الحيوانات سابقا ومصانع تنوفا وحتى حي "رامات اشكول" اليوم.

بعد احتلال كامل القدس في حزيران عام ١٩٦٧، صادرت سلطات الاحتلال الاسرائيلي ٣٢٤٥ دونما نصفها تقريبا من أراضي قرية لفتا الممتدة شرقا عبر خط الهدنة ١٩٤٨ حتى شعفاط والعيسوية والجامعة العبرية ووادي الجوز شرقا.

מעין ליפתא

عين لفتا

היסטוריה עתיקה
التاريخ القديم

ליפתא, שם ארמי שפירושו פרוזדור, נבנתה לראשונה בתקופה הכנענית. העתיקות שנמצאו בליפתא מעידים על כך שהיתה מיושבת כבר בתקופת הברונזה, בשנת 2000 לפני הספירה. נמצאו בכפר ממצאים ארכיאולוגיים חשובים גם מהתקופה הרומית, הביזנטית, האיסלאמית והצלבנית. ממסמכים מהתקופה העות'מאנית, החל משנת 1596, ידוע שתושבי ליפתא היו משלמים מיסים לאזור ירושלים.

אחרי 1967.

ב-1967 מדינת ישראל כבשה את שאר אדמות ליפתא ואחר כך הפקיעה 3,245 דונם מאדמות הכפר. בין ההתנחלויות שהוקמו על אדמות אלה אחרי 1967: רמות, רמת אשכול, מעלות דפנה הגבעה צרפתית, גבעת המבתר, ותחנת המשטרה בשייח' ג'ראח. הפקעת אדמות ליפתא נמשכה עד 1987.

لفتا، كلمة آرامية معناها "الممر"، بنيت لأول مرة زمن الكنعانيين. تدل الآثار التي وجدت في لفتا على أنها كانت مأهولة منذ العصر البرونزي سنة ٢٠٠٠ قبل الميلاد. وقد تم العثور في القرية على شواهد أثرية هامة تعود الى الفترات الرومانية والبيزنطية والاسلامية والصليبية. من وثائق الدولة العثمانية، من سنة ١٥٩٦، يظهر أن سكان لفتا كانوا يدفعون الضرائب للواء القدس.

بعد ١٩٦٧

عام ١٩٦٧ احتلت دولة اسرائيل ما تبقى من أراضي لفتا وبعد ذلك صادرت ٣٢٤٥ دونما من أراضي القرية.

من المستوطنات التي أقيمت على هذه الأراضي بعد ١٩٦٧: راموت، رمات اشكول، معلوت دفنه، هجفعاه هتسرفتيت (التلة الفرنسية)، جفعات همفتار، ومقر الشرطة في الشيخ جراح.

مصادرة أراضي لفتا استمرت حتى عام ١٩٨٧

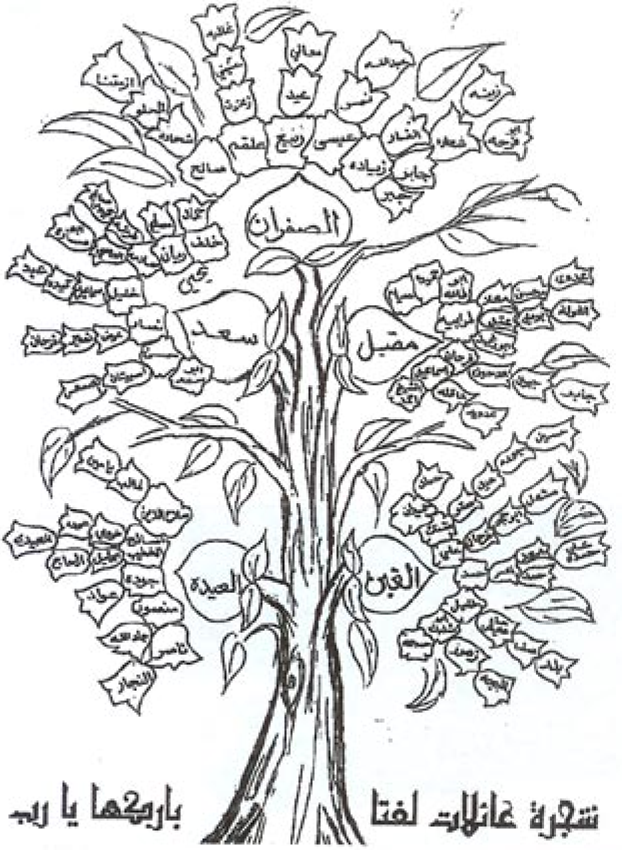

עץ המשפחות של ליפתא

התנגדות לתכנית הבניה בליפתא

בימים אלה נמצאת תכנית בניה לליפתא בשלבי תכנון מתקדמים. תכנית מס' 6036 מציעה להקים בליפתא שכונת מגורים בעלת למעלה מ-200 יחידות דיור, מלון של כ-120 חדרים ושימור כ-50 מבתי הכפר המקוריים. יעקוב עודה הגיש בשם פליטי ליפתא התנגדות לתכנית ולהלן עיקריה:

"אנו, בני הכפר ליפתא, קוראים בכאב ובתדהמה את ההודעה שפורסמה מטעם הועדה המחוזית לתכנון ולבניה בירושלים בדבר הפקדת תכנית מס' 6036. בהתאם להודעה זו, הועדה המחוזית נטלה לעצמה את הרשות להשתמש באופן בלתי חוקי ב-454 דונם מאדמתנו ורכושנו בליפתא ולבנות עליהן 243 יחידות דיור; לבנות מחדש ולהרוס מספר נוסף של בתינו; לבנות מרכז מסחרי, בית כנסת, מוזיאון, דרכים ומבני ציבור נוספים. כל זאת מבלי להיוועץ איתנו, בעלי האדמה הלגיטימיים ובניגוד לרצוננו.

פליטי ליפתא מונים 30,000 איש/ה וחיים בירושלים, בגדה המערבית ובגולה. אנו, הבעלים והיורשים מזה דורות של הרכוש הנמצא בכפר, כולל אדמותיו, המים והצומח שלו, מתנגדים באופן מוחלט לתכנית זו. אנו מצהירים ומאשרים בתוקף את זכויותינו על כל אדמות הכפר שמגיעות ל-8743 דונם, 450 בתים, המעיין, מבנה ביה"ס, המסגד, בתי הקברות והארכיאולוגיה העשירה במקום.

כאנשי ליפתא, אנו מדגישים את זכותנו להגן באופן חוקי על בעלותנו על אדמות הכפר ורכושו ויש בידינו מסמכים עותומאניים, מנדטוריים וירדנים להוכיח זאת. אנו מצהירים על דבקותנו בזכותנו לשוב לאדמותינו, לבתינו ולרכושנו שמהם גורשנו בכוח, אך נותרנו נטועים באדמותינו הנותרות בירושלים המזרחית. אנו דוחים באופן מוחלט את תכנית הבניה מס' 6036 ורואים אותה כהפרה של הזכויות ההיסטוריות והחוקיות של אנשי ליפתא על אדמותיהם ורכושם וביזוי של החוק הבינלאומי והחלטות האו"ם."

גם עמותת זוכרות הגישה התנגדות לבניה בליפתא עליה חתמו 140 איש/ה מהארץ ומהעולם. הנה עיקריה:

עמותת 'זוכרות' (ע.ר. מס' 58-038-952-6) מגישה בזאת התנגדות לתכנית המפורטת 6036, שמטרתה הקמת שכונת מגורים על המקום שבו שכן הכפר הערבי ליפתא עד שנת 1948.

עמותת 'זוכרות' הוקמה במרץ 2002 במטרה לקדם התייחסות אחרת של המדינה, תושביה ומוסדותיה, כלפי האסון של העם הפלסטיני, שב-1948 נהרסו רוב כפריו ועריו. פעילות העמותה נובעת מההכרה שהריסת למעלה מ-530 כפרים וערים ועקירתם מנוף הארץ היא חלק מעברם של מדינת ישראל ושל העם היהודי, ולא רק של העם הפלסטיני. אנו בעמותת 'זוכרות' חשות כי התייחסות חדשה, מכובדת ומכבדת אל אסון זה היא נדבך הכרחי וחיוני בתהליכי הפיוס בין שני העמים ובדרך לסיום הסכסוך ביניהם.

עמותת זוכרות מתנגדת באופן עקרוני ונורף לתכנית השימור הנדונה מהטעמים שיפורטו להלן.

אנו יודעים כי יטענו כלפינו שכל עיקרה של התנגדות זו היא פוליטית. אולם תכנית הבניה הנדונה, המבקשת להתהדר באצטלת השימור המקצועי, אינה אלא תכנית בעלת משמעות פוליטית של המשך ההשתלטות של מדינת ישראל על המרחב הערבי של הארץ. הכפר הפלסטיני ליפתא שכן בסמוך לירושלים עד 1948, עת נכבש בידי צה"ל. תושביו נאלצו לעוזבו ומצאו מפלט בירושלים, בערים שונות בגדה המערבית ובארצות נוספות. בגרעין הכפר נותרו כמה עשרות בתים ומעיין, והוא מהווה פינה ייחודית בנוף הירושלמי. הכפר לא אוכלס מחדש ע"י יהודים – בניגוד, למשל, לעין כארם, עין חוד ועוד - ויש בכך משום זיקה של כבוד, אף אם לא מודעת, כלפי תושבי ליפתא הפלסטינים. כשאוכלסו מחדש הכפרים הנ"ל ע"י יהודים,

עדיין חיינו על הסיפורים לפיהם עזבו הפלסטינים מרצון את כפריהם ולא התחלנו להבין את גודל בעיית הפליטים הפלסטינים שעומדת למכשול עיקרי בפני התפייסות בין שני העמים.
בתי ליפתא, ההרוסים בחלקם, נותרו על עומדם ומהווים מעין מצבה מתפוררת למלחמת 48, בה נכבשו רוב הכפרים הערביים ותושביהם הפכו לפליטים. בניגוד ליחס זה של כבוד מסוים מציעה התוכנית הנוכחית בניית מאות יחידות דיור והפיכת הכפר לשכונת מגורים. בניה זו תמחק את משמעותו של הכפר כאתר זיכרון חשוב לפליטיו, חלקם אזרחי ישראל החיים באזור ירושלים.
חשוב לנו לציין כי למרות שעד כה מדינת ישראל ומוסדותיה לא הכירו באחריותם להרס הכפרים הפלסטיניים, הרי שרק במקרים נדירים נבנו בתים עבור יהודים במרכז אתרי הכפרים ההרוסים מ-1948.
עצם קיומה של תכנית זו, לאכלוס מחדש של ליפתא, מתעלמת לחלוטין מבעיית הפליטים הפלסטינים שנוצרה בעקבות נירושם ב-1948. היא דוחה באופן מעשי את זכות הפליטים לשוב לבתיהם ע״פ עקרונות המשפט הבינלאומי וזכויות האדם הבסיסיות. מדינת ישראל התחייבה עם קבלתה לאו״ם, במאי 1949, למלא אחר החלטה 194 המכירה בזכות הפליטים לשוב. כל בניה ואכלוס של הכפר ע״י יהודים תחריף את הקשיים העתידיים לפתרון בעיית הפליטים הפלסטינים. עמותת זוכרות מציעה, אפוא, להשאיר את הכפר כאתר זיכרון שישמש לצורכי לימוד ההיסטוריה של 1948, למידה שהינה תנאי הכרחי בניסיון להביא לפיוס בין העמים. זאת, כל עוד לא מדובר באפשרות המעשית של שיבת הפליטים של ליפתא, שהם הבעלים החוקיים של המקום.
אי לכך אנו מציעות לא לאשר את תוכנית הבניה המוצעת, ולהותיר את שרידי הכפר ליפתא כפי שהם.

חלק ב׳
לחלופין בלבד, ובלא להפחית או לגרוע מהתנגדותנו העקרונית למימוש תכנית הבניה הנ״ל, אנו מבקשות לטעון לגופה של התכנית ולהציע כדלקמן:
אזור בית הקברות של הכפר ישומר ויוכרז כבית קברות ותיסלל אליו גישה נוחה עבור בני המשפחות של הכפר.
אתר המסגד ישומר ויוכרז כמקום קדוש.
למרות התהדרות ברמה גבוהה של שימור, לא טרחו מתכנני התוכנית ליצור קשר עם פליטי ליפתא, שהיו יכולים, לו רצו בכך, לסייע בידע לטובת השימור.
כפי שמתחייב מפרקטיקה של שימור אתרים, יוכן תיק תיעוד מקיף הכולל (גם) את ההיסטוריה הפלסטינית של הכפר כדי שניתן יהיה להתייחס אליה בביצוע השימור.
התנגדות לסעיפים 11 ו-12 בתוכנית, להקמת מלון וליעוד גרעין הכפר לאזור למסחר ולמגורים. יעודים אלו בפרט אינם מכבדים את תושבי הכפר. הם מתבססים על האסתטיקה של המבנים והרחובות הערביים, אך אינם מציינים כלל את מי שחיו בבתים וברחובות אלו.
יש לבטל את הכוונה לבנות בית כנסת במקום, דבר שמבליט את העובדה שיש כאן (שוב) פעולה של יהוד המרחב ולא (כביכול) שימורו.
בעלי הקרקע אינם מצוינים במפורש וכנדרש בתכנית הבניה. עמותת זוכרות תשמח לסייע באיתור פליטי ליפתא, בעליה החוקיים האמיתיים של הקרקע הזו.
הסעיף המורה על גישה וחניה של כלי רכב עבור תושבי השכונה בלבד נשמע רציונלי מבחינה תכנונית, אך למעשה הוא מונע ביקור של פליטי ליפתא בכפרם. מימוש רעיון זה יפגע עוד יותר בקשר בין הפליטים לכפרם.
במקום אחר, בכפר בירעם בגליל, שרידי הכפר הם חלק מ״גן לאומי ברעם״, שהכניסה אליו למבקרים היא בתשלום בלבד. למרות זאת, קיים הסדר לפיו עקורי בירעם אינם נדרשים לשלם שם וכך הם יכולים לבקר את כפרם ללא חובת תשלום כספי.

الاعتراض
على مخطط البناء في لفتا

في هذه الايام يمر مخطط البناء في لفتا في مراحل اعداد متقدمة . المخطط رقم ٦٠٣٦ يقترح اقامة حي سكني في لفتا يضم اكثر من ٢٠٠ وحدة سكنية ، فندقا يضم نحو ١٢٠ غرفة وحفظ نحو ٥٠ بيتاً من بيوت القرية الاصلية . يعقوب عودة قدم باسم اهالي ولاجئي لفتا اعتراضا لمخطط البناء ، اليكم اهم نقاطه :

من: أهالي وأبناء قرية لفتا-القدس أفرادا وجمعية لفتا الخيرية

الموضوع: اعتراض على إيداع خارطة هيكلية محليه رقم 6036

نحن الموقعين أدناه أهالي وأبناء قرية لفتا-القدس أفرادا وجمعية لفتا الخيرية ممثلة أبناء قرية لفتا عموما طالعنا بكل الم وسخط
واستهجان إعلان اللجنة اللوائية للتنظيم والبناء في لواء القدس بخصوص إيداع خارطة هيكلية محلية رقم 6036 المنشورة في
جريدة القدس المحلية بتاريخ 2004/7/29.

الإعلان الذي تعطي فيه اللجنة اللوائية للتنظيم والبناء في بلدية القدس ودائرة أراضي إسرائيل لنفسها حق التصرف بغير وجه
حق بأرضنا وأملاكنا في قريتنا لفتا، حق بناء 243 وحدة سكنية خاصة، وترميم عدد مما هو قائم من بيوتنا وإضافة عدد آخر،
وهدم عدد آخر من بيوت أهل لفتا، وبناء فندق ومركز تجاري ومتحف وكنيس ، وما يرافقها من طرقات ومرافق وأماكن عامة
حسبما ينص بروتوكول الخارطة الهيكلية المحلية المعنية رقم 6036 على مساحة 454 دونماً من أراضي قريتنا لفتا.

نحن الموقعين أدناه أصالة عن أنفسنا ونيابة عن كافة أبناء لفتا الذين يتجاوز عددنا30,000 شيباً وشباناً في القدس والضفة
والشتات، الذين شردنا من قريتنا وحرمنا من العودة إليها، أصحاب الحق أباً عن جد وعبر الأجيال. قريتنا لفتا كل لا يتجزأ
أرضها وماؤها وبيوتها، شجرها وحجرها، وهواؤها وكل ما على أرضها، نسجل اعتراضنا الكامل على المخطط "خارطة هيكلية
محلية رقم 6036، ونعلن تمسكنا بقوة في حقنا في قريتنا التي تزيد مساحتها على 8743 دونماً، حقنا بأرضنا التي تحتضن قبور
وأضرحة آبائنا وأجدادنا، قريتنا لفتا التي تضم تراثنا وآثارنا، تضم مسجد القرية ومقامات الأولياء والصالحين، تضم مدرسة
القرية ومعصرتها وأروقتها التاريخية، تضم بيوت قرية لفتا وعقاراتها التي يزيد عددها عن 450 بيتاً حجرياً، قرية لفتا وعين
ماء لفتا التي ارتوينا وآباؤنا وأجدادنا عبر الأجيال بمائها.

إننا أهل قرية لفتا نؤكد حقنا في الدفاع القانوني عن ملكيتنا الأرض قريتنا لفتا وما عليها، وعن حرمة قبور الآباء والأجداد، ولدنيا
الأوراق الثبوتية والوثائق الرسمية من العهد التركي والانتداب البريطاني والعهد الأردني التي تثبت حقنا في قريتنا لفتا. إننا نعلن
تمسكنا بحقنا في العودة لأرضنا وديارنا وممتلكاتنا التي حرمنا منها وشردنا عنها، وحقنا في العيش فيها والبناء عليها، حيث اننا
ومنذ ذلك الحين وحتى اليوم نعيش على ارض لفتا الممتدة شرقاً حتى واد الجوز وأرض السمار وجبل الشرفة – سكوبس، إننا
نرفض جملة وتفصيلاً المشروع – المخطط الهيكل المحلي 6036 ونعتبره نحن أهل لفتا اعتداء صارخ على حق أهل لفتا في
أرضهم وبيوتهم وقبورهم وآثارهم وهو حق تاريخي تضمنه القوانين وقرارات الأمم المتحدة والأعراف الدولية.

القدس... 2004/9/15

كذلك قدمت جمعية "تذكرن" اعتراضاً على مخطط البناء في لفتا ونجحت بجمع ١٤٠ توقيعاً من البلاد والخارج. وهذه بعض اهم النقاط فيه:
جمعية "تذكرن" (ج.م. رقم ٥٨-٠٣٨-٩٥٢-٦)
تقدم بهذا اعتراضاً على خارطة البناء التفصيلية ٦٠٣٦، والتي تهدف الى اقامة حي سكني على المكان الذي تواجدت فيه القرية العربية لفتا حتى سنة ١٩٤٨.
جمعية "تذكرن" اقيمت في آذار ٢٠٠٢ بهدف طرح تعامل آخر من الدولة وسكانها ومؤسساتها، تجاه نكبة الشعب الفلسطيني، الذي هدمت معظم قراه ومدنه في العام ١٩٤٨. فعاليات الجمعية تنطلق من ان هدم اكثر من ٥٣٠ قرية ومدينة وقلعها من منظر البلاد هي جزء من تاريخ دولة اسرائيل والشعب اليهودي، وليس فقط من تاريخ الشعب الفلسطيني. جمعية "تذكرن" ترى أن تعاملاً جديداً محترماً ومحترماً تجاه هذه النكبة لهو فصل هام وحيوي من عملية التصالح والتفاهم بين الشعبين وطريق انهاء الصراع بينهما.
جمعية تذكرن تعارض بشكل مبدئي وقاطع خطة "الحفاظ" (على ما تبقى من لفتا) للاسباب التي سنوضحها لاحقاً.
نحن على يقين بانه سيتم الادعاء بان جوهر اعتراضنا هو سياسي. إلا ان مخطط البناء المقترح، والذي يتفاخرون بصبغته المهنية للمحافظة (على ما تبقى من لفتا)، ما هو الا مخطط سياسي الجوهر للاستمرار في استيلاء دولة اسرائيل على طابع المكان العربي للبلاد.
القرية الفلسطينية لفتا قطنت قرب القدس حتى العام ١٩٤٨، حين احتلت من قبل الجيش الاسرائيلي. أجبر سكانها على مغادرتها ووجدوا ملجأً في القدس، في مدن اخرى في الضفة الغربية وفي دول اخرى. في مركز القرية بقيت عشرات البيوت وعين ماء، وهي بقعة بديعة في المنظر الطبيعي المقدسي. لم يدخل القرية سكان يهود، بعكس قرى اخرى مثل: عين كارم، عين حوض وقرى اخرى، وبهذا شيء من الاحترام، بدون قصد، اتجاه اهالي لفتا الفلسطينيين. عندما سكن القرى الاخرى سكان يهود، كبرنا على القصص بان السكان الفلسطينيين تركوا قراهم بارادتهم، ولم يتم ادراك حجم قضية اللاجئين الفلسطينيين التي تقف عائقاً اساسياً امام التصالح والتفاهم بين الشعبين.
بيوت لفتا، المهدمة جزئياً، بقيت كما هي وتشكل شاهداً متآكلاً على حرب الـ ٤٨، والتي احتلت فيها غالبية القرى العربية واصبح سكانها لاجئين. بعكس توجه الاحترام المعين هذا، يعرض مخطط البناء الحالي بناء مئات الوحدات السكنية وتحويل القرية الى حي سكني. هذا البناء يمحو خصوصية هذه القرية كموقع تاريخي هام لمهجريه، بعضهم مواطنون في دولة اسرائيل يسكنون في منطقة القدس.
من المهم الاشارة ان دولة اسرائيل ومؤسساتها رغم عدم اعترافها بالمسؤولية عن هدم القرى الفلسطينية، الا انه لم يتم بناء بيوت للسكان اليهود في مراكز القرى المهدمة في العام ١٩٤٨ الا في حالات نادرة. مجرد وجود مثل هذا المخطط، لاعادة توطين لفتا، يتجاهل تماماً قضية اللاجئين الفلسطينيين التي نتجت عقب تهجيرهم في العام ١٩٤٨. حيث يرفض عملياً حق اللاجئين في العودة الى بيوتهم وفق مبادئ القانون الدولي وحقوق الانسان الاساسية. تعهدت دولة اسرائيل مع قبولها في الامم المتحدة، في ايار ١٩٤٩، تنفيذ القرار ١٩٤ القاضي بحق اللاجئين بالعودة. كل بناء وتوطين يهود في القرية سيزيد من حدة الصعوبات المستقبلية للتوصل الى حل مشكلة اللاجئين الفلسطينيين.
وعليه، فإن جمعية "تذكرن" تقترح، ابقاء القرية كنصب تذكاري يخدم دراسة تاريخ العام ١٩٤٨، الشيء الذي يعد شرطاً اساسياً للتوصل الى تفاهم بين الشعوب. هذا، طالما لم تتداول الامكانية العملية لعودة لاجئي لفتا، الاصحاب القانونيين للمكان. بناء على ذلك، نقترح عدم المصادقة على مخطط البناء المقترح، وابقاء أطلال قرية لفتا كما هي.

الجزء الثاني
وكبديل، بدون أي انتقاص من اعتراضنا المبدئي لتنفيذ مخطط البناء المذكور اعلاه، نود ان نطعن في جوهر المخطط ذاته وان نقترح التالي:
* منطقة المقبرة في القرية تصبح محمية وتعلن كمقبرة، ويتم شق طريق اليها لابناء عائلات اهالي القرية.
* منطقة المسجد تصبح محمية ويعلن عنها منطقة مقدسة.
* على الرغم من تبجحهم بمستوى عال من حماية الاثار، لم يقم معدو المخطط باجراء اي اتصال مع اهالي لفتا، الذين يمكنهم، لو أرادوا، المساعدة في المعلومات لمصلحة حماية الموقع.
وفقاً لآلية حماية المعالم، يجب اعداد ملف توثيقي شامل يضم ايضاً التاريخ الفلسطيني للقرية لكي يتسنى التطرق اليه في تنفيذ عملية الترميم والحماية.
* اعتراض على البنود ١١ و ١٢ في المخطط، لإقامة فندق وتحويل مركز القرية الى منطقة تجارية واسكانية.

هذه الغاية بشكل خاص، لا تحترم اهالي القرية. إذ تعتمد على النمط العربي في البناء وشق الشوارع، لكنها لا تذكر بتاتاً السكان الذين عاشوا في هذه البيوت وهذه الشوارع.

* يجب وقف السعي لبناء كنيس في المكان، هذا الأمر يبرز الحقيقة أن هنا تتم (مرة اخرى) عملية تهويد وليس حفظ وحماية (ظاهرياً).

* اصحاب الارض ليسوا مذكورين بوضوح وكما هو مطلوب في مخطط البناء. يسرّ جمعية "تذكرن" أن تمد يد العون في الوصول الى لاجئي لفتا، اصحاب الارض القانونيين.

* البند الذي ينوه الى اقامة طريق وموقف سيارات لاهالي الحي فقط، يبدو منطقياً من ناحية تخطيطية، لكنه يمنع من مهجري لفتا زيارة قريتهم. مع تنفيذ هذه الفكرة ستزداد سوءا صلة اهالي لفتا بقريتهم. في مكان آخر، في قرية برعم في الجليل، انقاض القرية هي جزء من "متنزه برعم القومي"، والدخول اليه منوط بدفع رسوم. ومع ذلك، يسمح لاهالي برعم بالدخول اليه مجاناً، بحيث يمكنهم زيارة قريتهم دون مطالبتهم بمال.

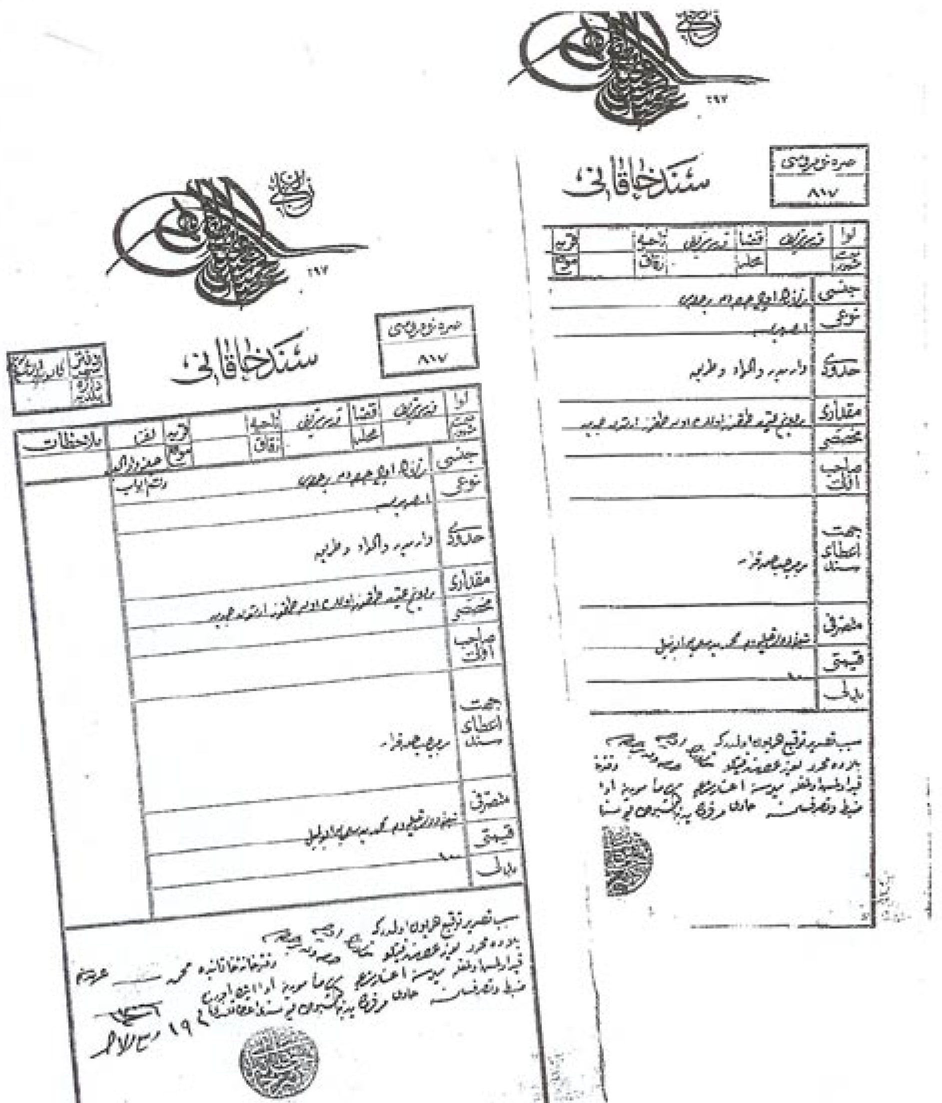
سند خاقاني
٨١٧

קושאנים המעידים על בעלות פליטי ליפתא על אדמות כפרם
أوراق رسمية تدل على ملكية لاجئي لفتا لأراضي قريتهم

החלטות הוועדה המקומית

قرارات اللجنة المحلية

ההתנגדויות של זוכרות ושל פליטי ליפתא הוצגו בוועדה המקומית לתכנון ולבניה בירושלים בתאריך 24.1.2005 ונתקלו בעוינות רבה מצד חברי הוועדה. היו צעקות והתפרצויות לעבר נציגי זוכרות והפליטים במטרה להשתיקם. "מי משלם לך את המשכורת?" נשאל נציג זוכרות. כאשר נציג הפליטים תבע להימנע מהרס המסגד הוא נשאל "האם המסגד פעיל בכלל?" הוועדה קיבלה רק חלק קטן מההתנגדויות. להלן קטע מפרוטוקול הוועדה המתייחס להתנגדויות הללו:

6. לגבי התנגדות יעקב עודה, עמותת זוכרות, ועמותת במקום, לקבל חלקית את ההתנגדויות לעניין המסגד ולסמנו כשטח חום למבנה ציבורי, בית הקברות, להשאירו בייעודו כש.צ.פ. (שטח ציבורי פתוח) כפי שמיועד בתכנית ולהדגיש בסימון מיוחד כי השטח הוא ש.צ.פ. עם בית קברות לשעבר לתחמו בתאום עם אדריכל התכנית.

لقد تم تقديم اعتراض جمعية " تذكرن " واعتراض لاجئي لفتا أمام اللجنة المحلية للتخطيط والبناء في القدس بتاريخ ٢٠٠٥/١/٢٤ وقد ووجها بعداء كبير من قبل أعضاء اللجنة. فتم الصراخ والتهجم على ممثلي "تذكرن" واللاجئين بهدف اسكاتهم. "من يدفع لك مرتبك؟" سئل ممثل "تذكرن". وعندما طالب ممثل اللاجئين عدم هدم المسجد فقد سئل: "هل المسجد فعال أصلاً؟".

ووافقت اللجنة على جزء بسيط من الاعتراضات. فيما يلي مقطع من سجل اللجنة يتناول هذه الاعتراضات:

٦. بالنسبة لاعتراض يعقوب عودة وجمعية "تذكرن" وجمعية "بالمكان" (بمكوم) تمت الموافقة جزئيًا على الاعتراضات بشأن المسجد، والإشارة اليه كمنطقة بنية اللون لمبنى عام. بالنسبة للمقبرة فتبقى لنفس الغاية م.ع.م (منطقة عامة مفتوحة) كما هو مقترح بالمخطط مع التشديد بلافتة خاصة أن المنطقة هي م.ع.م ومقبرة سابقاً وأن تبنى حدودها بالتنسيق مع مهندس المشروع.

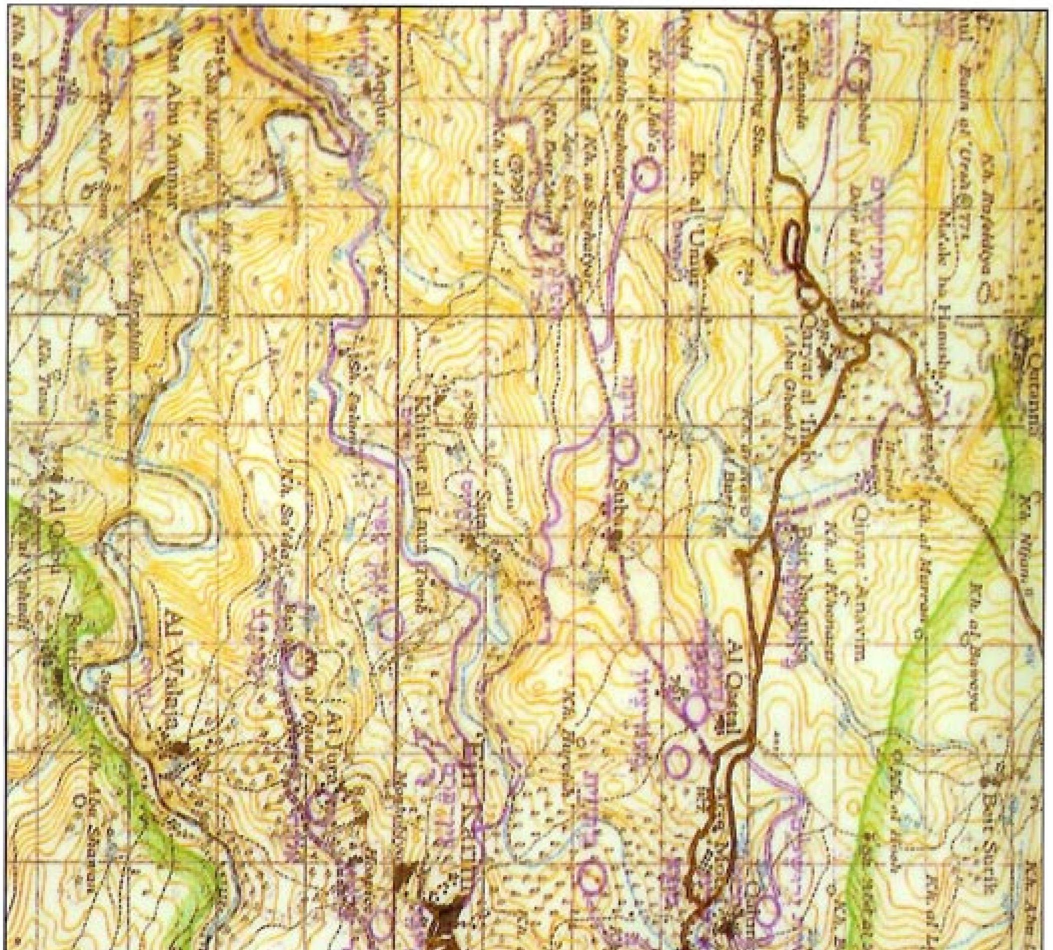

Printed by Israel 1958
Updated (purple) 1956
Mandatory Survey 1946

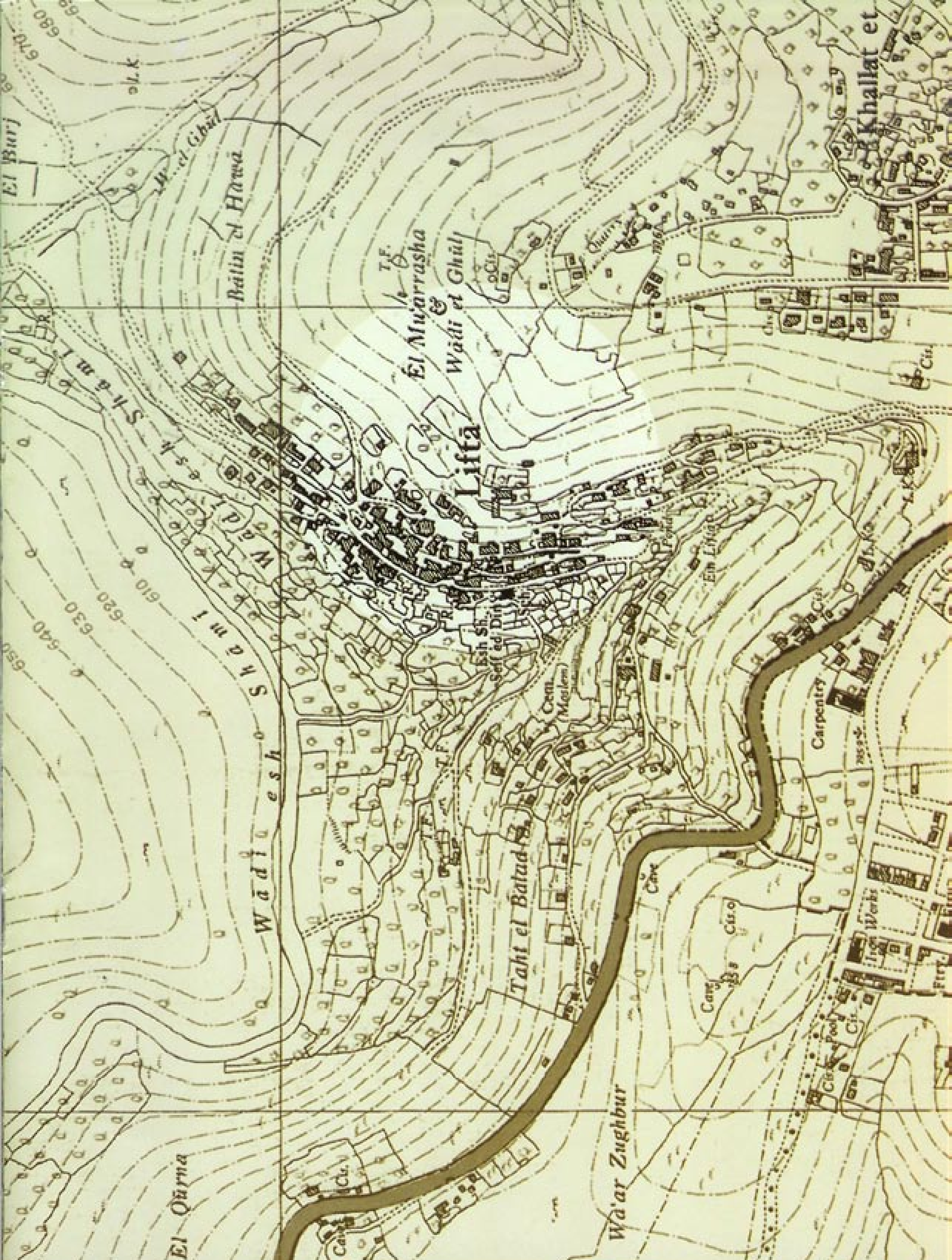

www.nakbainhebrew.org